

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO VII. * 1966 * ŠT. 7, 8

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1966

Letnik VII.

Št. 7. in 8. 1966 (69 in 70.)

julij, avgust

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Poersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Papirkonfekcija — obrat

Valvasorjeva tiskarna

Krško

Naklada:

1000 izvodov

VSEBINA:

- Iz zasedanj samoupravnih organov
- IV. plenum centralnega komiteja ZKJ in komunisti „Novoteksa“
- Sejem v Leskovcu
- Nesreče pri delu in na polju na delo v mesecu aprilu, maju in juniju 1966
- Bolezenski izostanki v mesecu aprilu 1966
- Bolezenski izostanki v mesecu maju 1966
- Bolezenski izostanki v mesecu juniju 1966
- Priprave za uporabo
- Naša kronika

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na drugem zasedanju je delavski svet poslušal poročilo predsednice upravnega odbora o delu upravnega odbora.

Na predlog upravnega odbora je sprejel sklep, da se odkupi-jo gradbene parcele v Bučni vasi, za kar je namenil znesek 40.000.- N din.

Ker nismo ustanovili lastnega stanovanjskega podjetja, je delavski svet sklenil, da se vložijo v Stanovanjsko podjetje Novo mesto in Metlika vsa stanovanja, ki so last podjetja, razen prodanih stanovanj in stanovanj na Foersterjevi 11 in 12, ki so bila dana v uporabo menzi v Novem mestu.

Razveljavljen je bil sklep, da se udeležba za nakup stanovanj plača v enem letu. Po sklepu delavskega sveta se mora udeležba plačati ob podpisu pogodbe.

Potrjen je bil predračun sindikalnih podružnic v Novem mestu in Metliki, ki predvideva dotacijo podružnici v Novem mestu v znesku 34.347,20 N din in podružnici Metlika v znesku 2.800.- N din.

Iz sredstev pridobljenih s prodajo stanovanj se poveča kvota posojila za dograditev oziroma adaptacijo za 15.000.- N din tako, da je v ta namen letos določeno 165.000.- N din. Prav tako se iz teh sredstev financira gradnja 16. hiše v Bučni vasi.

Ker smo na zahtevo tržne inšpekcije morali prenehati s prodajo ostankov blaga po starem načinu, je delavski svet sklenil, da se ustanovi poslovno mesto za prodajo ostankov tekstila v Novem mestu in Metliki. Obdržal je dosedanji način prodaje, tako da bi vsak član delovne skupnosti lahko kupil ostanke do določene količine kot do sedaj. Za organizacijo prodaje je zadolžen prodajni sektor.

Na predlog upravnega odbora je delavski svet sprejel rebalans proizvodnega plana, ki predvideva zmanjšanje proizvodnje v predilnici I za 9,1 %, v tkalnici za 6,2 %, v apreturi količinsko za 9 %, vrednostno pa zaradi spremembe asortimana za 11,3 %. Plan predilnice II ostane neizpremenjen.

Temu ustrezno je bil sprejet tudi rebalans finančnega plana.

Iz poročila o izvršitvi finančnega plana v I. polletju je razvidno, da je bil letni plan realizacije po fakturah izpolnjen z 49 %, celotni dohodek pa z 42,7 %. Plan porablje-

nih sredstev je bil izpolnjen z 39,1 %, tako da je bil dohodek realiziran s 50,7 %. Plan osebnih dohodkov je bil realiziran s 36,6 %. Ostanek dohodka je bil realiziran s 83,8 %.

Povprečni osebni dohodki so v I. polletju letošnjega leta znašali 71.721.- S din, medtem ko so lani znašali v I. polletju 52.306.- S din, v II. polletju pa 64.859.- S din.

Ker so terjatve do dolžnikov precej visoke, je delavski svet sklenil, da je treba izterjavo zaostriti, da ne zaide-mo v finančne težave z obratnimi sredstvi.

Iz poročila o izpolnjevanju izvoznih pogodb je razvidno, da se stanje izboljšuje. Polletni plan izvoza je bil izpolnjen z 88,1 %, celotni plan pa le s 30,2 %. Zato bo treba v drugem polletju nameniti skoraj celotno proizvodnjo za izvoz.

Preskrbljenost s surovinami se je izboljšala, tako da imamo do konca leta zagotovljene skoraj vse potrebne surovine razen diolena.

Situacija glede izvoznih obveznosti se verjetno v prihodnjem letu ne bo spremenila, zato se bo treba na izvoz boljše pripraviti kot letos ter pravočasno pripraviti in izpopolniti našo kolekcijo. Vsak član delovne skupnosti pa se mora zavedati, da je izvoz življenjske važnosti za naše podjetje ter po svojih močeh pomagati pri izvajanju pogodbenih obveznosti.

Na prvem zasedanju delavskega sveta je bilo sklenjeno, da kupimo od Jugobanke potrebna devizna sredstva za plačilo treh predilnih strojev in krčilnega stroja ter za nakup merilno-dublirnega in vlačilnega stroja. Do odkupa potrebnih deviz ni prišlo, ker je banka dala prednost tistim podjetjem, ki so do sedaj več izvažala.

O odkupu potrebnih deviz je ponovno razpravljajal delavski svet na drugem zasedanju ter sklenil, da odkupi od podjetja NOVOLES 40.000 \$ po uradnem kurzu. Za protiuslugo pa posodimo podjetju 500.000.- N din za dobo 6 let.

Za nabavljeno strojno opremo predilnice II imamo z bankami sklenjeno pogodbo za kredit v višini 314.000 \$. Ta kredit bi odplačevali z deviznim učinkom v štirih letih. Ker pa je ta obremenitev v sedanjih pogojih gospodarjenja, ko moramo skoraj ves reprodukcijski material plačevati z devizami, ki jih sami ustvarimo, zelo težka, je banka predlagala, da plačamo svoje obveznosti v dinarjih pod pogojem, da plačamo vse v letošnjem letu in ne v štirih letih. Delavski svet je predlog sprejel.

Po investicijskem programu so v teku dela v zvezi s prizidkom šedove hale, medtem ko se dela za dokončanje laboratorija še niso pričela, vendar so priprave v teku.

V teku so tudi pripravljajna dela za popravilo strehe na tkalnici. Pričelo se je tudi urejati dvorišča. Asfaltiranje pa se bo izvedbo v jeseni. Prav tako se bo v jeseni obnovila fasada tkalnice in kotlovnice.

Okolica menze se še ni uredila. Prav tako se ni uredilo kopališče, kar se ne more izvesti, ker je nad predvidenim kopališčem odtok odpadnih voda iz podjetja INIS.

Poleg predvidenih del pri investicijskem vzdrževanju pa bo potrebno na zahtevo delovne inšpekcije urediti razsvetljavo delovnih prostorov, kar pa bo stalo okoli 11.000.000.- S din. Ta problem bo IVE še proučil ter pripravil potrebne predloge za ureditev razsvetljave.

Na predlog upravnega odbora je delavski svet sprejel sklep, da v propagandni akciji DIOLEN 67 sodeluje tudi naše podjetje, za kar je odobril tudi potrebna finančna sredstva.

Na priporočilo skupščine občine Novo mesto je delavski svet sprejel sklep, da se podjetje odpove svojemu delu razlike pri stanarini v času od 1. avgusta do 31. decembra 1965.

Ob pregledu zaključnega računa za leto 1965 je služba družbenega knjigovodstva ugotovila nekaj pomanjkljivosti. Zato je delavski svet sklenil, da se plača 2,5 % prispevek za poplave od nabavljene opreme in nepravilno obračunan davek za nabavljen reprodukcijski material. Prav tako je delavski svet sklenil, da se iztržki bifejev menz dnevno odvajajo blagajni.

Za reprezentančne stroške je delavski svet določil kvoto 25.000.- N din, za stroške sejmov v letu 1966 je namenjenih 100.000.- N din, za stroške reklame pa 60.000.- N din.

Na prošnjo skupščine občine Metlika je delavski svet sklenil, da podjetje prispeva za rekonstrukcijo metliškega vodovoda 60.000.- N din.

Ker sveti enot nimajo enotnih kriterijev pri določanju prizadevnosti pri delu, je delavski svet zadolžil upravni odbor, da zadevo prouči ter predlaga spremembo pravilnika o razdeljevanju stanovanj. Do tačas pa je pooblastil stanovanjsko komisijo, da vskladi po potrebi ocene za prizadevnost.

Sveti enot so na svojih sejah v mesecu juliju obravnavali izvozno in proizvodno problematiko. Članom svetov enot je bilo pojasnjeno o situaciji, v kateri se glede izvoza nahaja naše podjetje.

Da bomo lahko uvozili potreben reprodukcijski material, je potrebno, da v letošnjem letu izvozimo za 1.551.967 \$ naših izdelkov. Poleg tega pa moramo izvoziti še za 106.000 \$ blaga, za kar smo od podjetja "Kamensko" dobili devize že

lani, izvoz pa moramo izvršiti letos. Če bomo realizirali izvozne obveze, bomo od banke dobili še nadaljnjih 415.000 \$. Tako si mora naše podjetje preskrbeti 85 % deviz, banka pa nam jih da le 15 %.

Ker smo za tako vezavo zvedeli šele v I. tromesečju letošnjega leta, seveda ni mogel biti izvoz v I. polletju realiziran tako, kot bi moral biti. Pri planiranju izvoza se je računalo s tem, da bodo izvozne obveze take kot preteklo leto. Zaradi nizkega doseganja plana izvoza bo treba skoro celotno proizvodnjo II. polletja izvoziti.

Precejšnje težave so tudi z dotokom deviznih sredstev. Večino izvoza bomo realizirali šele v tretjem oziroma četrtem tromesečju, z izvozom ustvarjene devize pa dobimo več mesecev kasneje, kot material izvozimo. Da pridemo iz te zagate, se skušamo dogovoriti s trikotažerji in konfekcionarji, da nam dajo vsaj nekaj deviznih sredstev vnaprej.

V razgovoru o proizvodni problematiki je svet enote predilnica II razpravljajal o proizvodnem planu. Strinjal se je, da se proizvodni plan ne spremeni kljub temu, da še vedno niso prispeli obljubljeni stroji. Polletni plan proizvodnje je bil presežen za 4 tone preje. Ob demontaži VII. pasaže in flajerja ter montaži nove III. pasaže in novih flajerjev bo nastal določen izpad proizvodnje, kar pa bo treba nadoknaditi.

V predilnici bo treba postopoma uvesti norme. Prav tako je treba odstraniti vse pomanjkljivosti, ki vplivajo na pravilen potek proizvodnje.

V razpravi o kvaliteti je bilo ugotovljeno, da se je kvaliteta precej popravila, vendar je še vedno nezadovoljiva. Kvaliteta je zelo odvisna od zavesti in prizadevanja pri delu. Ker nekateri delavci še ne poznajo dobro delovanja strojev, na katerih delajo, jih bo treba za to usposobiti, če pa še vedno ne bodo temu kos, jih bo treba premestiti na druga delovna mesta.

Po razpravi je svet enote sprejel sklep, da mora vodstvo predilnice skrbeti za tako organizacijo dela ob demontaži in montaži strojev, da proizvodnja ne bo trpela, prav tako pa mora skrbeti za kvaliteto izdelkov, da bomo svoje izvozne obveze lahko izpolnili.

Svet tkalnice se je strinjal s predlogom znižanja proizvodnega plana za 6,2 %.

V razpravi o izvozni in proizvodni problematiki so ugotovili, da je treba popraviti pravilnik o kvaliteti. Izdela naj se predlog popravkov ocene napak, ki ga bo svet enote na 3. seji obravnaval.

V razpravi o delu na treh oziroma štirih statvah je bilo ugotovljeno, da so potrebne razne izpopolnitve, da ne bo trpela kvaliteta izdelkov.

Pri odpravi raznih napak je treba posvetiti vso pozornost pripravi dela. Napake, ki se napravijo v pripravi tkalnice, se kasneje težko odpravijo, kar ima za posledico slabšo kvaliteto proizvodov, pa tudi odpravljanje napak povečuje stroške proizvodnje. Zato je svet enote zadolžil vodstvo enote, da skupno s strokovnimi službami prouči možnost odprave napak v pripravi tkalnice in tkalnici ter predlog za procentualni vpliv kvalitete, količine in prihrankov pri formiranju osebnih dohodkov.

Svet enote je predlagal ustanovitev delovnega mesta "vodja čistilno snemalne kolone" z oceno 70 - 90 točk ter popravek ocene delovnega mesta "dostavljanje preje" na 70 - 95 točk.

Svet enote je potrdil predlagane norme za novo kolekcijo, razen norm za trostrojno tkanje, za artikel EDI na statvah, ki imajo 75 obratov v minuti ter za previjanje osnove Nm 36/2 in 44/2. Te norme naj se ponovno izračunajo ter o ugotovitvah poroča na prihodnji seji sveta enote.

Na 3. seji je svet enote razpravljajal o predlogu popravkov pravilnika o ocenjevanju kvalitete. Predlagano je bilo povišanje števila kazenskih točk za nekatere napake, ki vplivajo na kvaliteto končnih izdelkov.

Popravek pravilnika o kvaliteti nima namen zviševati kazenskih točk in s tem zmanjševati osebne dohodke, temveč ima namen izboljšati kvaliteto in s tem zvišati osebne dohodke.

Odškodnine, ki so določene za storjene napake, so zelo malenkostne, če pogledamo dejansko škodo, ki jo take napake povzročijo. Marsikdo na račun slabe kvalitete presega normo, ne zaveda pa se, da se s tem masa osebnih dohodkov enot zmanjšuje, s tem se zmanjšuje tudi vrednost točke, kar posredno vpliva tudi na njegov zaslužek.

Pri določanju odškodninskih točk se je treba dosledno držati pravilnika o kvaliteti. Morebitno znižanje odškodninskih točk pa bo na prošnjo prizadetega obravnavala komisija za prošnje in pritožbe in nato svet enote.

Po razpravi o višini odškodninskih točk je svet enote z manjšimi popravki sprejel pravilnik. Poleg tega pa je predlagal upravnemu odboru, da se čimprej izdelajo merila za nagrajevanje režijskih delavcev.

Predlagajo tudi generalno popravilo starega snovala ali pa nabavo novega. Ker nekatere elektronske naprave ne delujejo, predlagajo, naj bi zaposlili elektrotehnika za šibki tok, ki bi vzdrževal te naprave, ali pa naj bi pokvarjene naprave dajali v popravilo ustreznemu podjetju.

Na tej seji so bile potrjene tudi norme za previjanje osnove 36/2 in 44/2.

Svet enote je predlagal tudi nabavo štirih rezervnih elektromotorjev za statve, da ne bo prišlo do nepotrebnih zastojev. Prav tako predlagajo ureditev ventilacije v pripravi in tkalnici.

Svet apreture se je strinjal z znižanjem proizvodnega plana za 9 % in zaradi spremembe asortimana z znižanjem vrednostnega plana za 11,3 %. Zaradi znižanja proizvodnega plana pa bo v apreturi treba rešiti problem viška delovne sile. Proizvodni plan apreture se je moral znižati zaradi znižanja proizvodnega plana v ostalih enotah in zaradi povečanja prodaje triko preje za izvoz.

V razpravi o izvozni in proizvodni problematiki je svet enote temeljito analiziral vprašanje kvalitete izdelkov. Naš kolektiv se mora tudi smiselno vključiti v dejstvo, da moramo izvažati, da si zagotovimo potrebne surovine in plačati uvožene stroje. Zunanje tržišče pa je veliko bolj zahtevno kot domače. Po razpravi je svet sprejel sklep, da se na sestankih posameznih oddelkov obravnava vprašanje kvalitete. Vodstvo enote pa naj skupno s strokovnimi službami ugotovi možnost zaposlitve odvečne delovne sile ter izdela predlog popravka pravilnika o kvaliteti.

Vsi sveti enot so na sejah obravnavali tudi prošnje za družinska stanovanja in samske sobe. Izdelali so prioritete liste, nakar je stanovanjska komisija izdelala skupno prednostno listo za prosilce, ki so zaposleni v podjetju v Novem mestu.

Na tretji seji je svet enote razpravljajal o predlogu popravkov pravilnika o kvaliteti ter o konkretnih predlogih za izboljšanje kvalitete. Predlog popravkov pravilnika je svet enote sprejel, obenem pa sklenil, da je treba slabo popravljene komade blaga iz izšivalnice dosledno vračati in voditi evidenco, koliko komadov bo posamezna delavka dobila vrnjenih zaradi slabega izšivanja.

Svet enote je bil mnenja, da so norme pri "nopanju" previsoke, zato tudi delo ni dovolj kvalitetno. Svet je sklenil, da naj zadevo prouči komisija za norme ter po potrebi predlaga svetu enote popravek te norme.

Jože Udovič

IV. PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA ZKJ IN KOMUNISTI "NOVOTEKSA"

1. julija 1966 je imel centralni komitej ZKJ na Brionih svojo 4. plenarno sejo, kjer je obravnaval deformacije pri delu službe državne varnosti in sprejel sklepe za odpravo zlorab te službe. Komunisti in vsi delovni ljudje naše družbeno politične skupnosti so obravnavali te pomembne sklepe in jih z navdušenjem pozdravili.

O delu 4. plenuma so razpravljali komunisti NOVOTEKSA skupaj s člani izvršnih odborov družbeno političnih organizacij podjetja na sestanku osnovne organizacije ZK dne 12. julija 1966, kamor so bili vabljeni tudi ostali člani delovne skupnosti.

Diskutanti so v razpravi izrazili presenečenje takoj po objavljenih ugotovitvah partijsko-državne komisije in po razpravi centralnega komiteja ZKJ, kar je povzročilo med delovnimi ljudmi, pa tudi med komunisti, najrazličnejše razlage. Nekateri doma, predvsem pa v tujini, so jih označevali kot poskus državnega udara, puča ali podobno. Teh pojavov pa s temi pojmi ne moremo označevati, ker z njimi niso istovetni. Presenečenje je bilo toliko večje, ker smo imeli nosilce deformacij za napredne sile, posebno tovariša Aleksandra Rankovića, ki je v Novem mestu užival velik ugled in se, kot je dejal tovariš Tito, razvijal pod njegovim okriljem. Globlje razmišljanje o dogodkih in pogledi nazaj pa so presenečenje razblinili.

Naloga službe državne varnosti kot družbene dejavnosti je, da štiti med vojno in po vojni dosežene pridobitve, torej socialistično družbeno ureditev v naši državi, pred sovražniki v državi in izven nje. Posamezniki pa so to službo pripeljali do tega, da primarnih nalog ni izvrševala in je z vedno večjim zapiranjem vase in ob vedno manjši družbeni kontroli z različnimi stalinističnimi, nedemokratskimi in protiustavnimi metodami dela, n. pr. s prisluškovanjem, posegala v naše družbeno življenje in zavirala razvoj naprednih sil. Služba državne varnosti se je povzpela nad partijo in nad družbo in vedno bolj vplivala na razne državne in nedržavne institucije ter ideje, kar je povzročilo, da se 1950. leta uzakonjeno delavsko samoupravljanje ni moglo uveljaviti v zaželenem obsegu, ker je bil njegov razvoj z oblastnim vmešavanjem zavrt. Še posebno velik vpliv so imeli taki posegi pri uveljavljanju družbenega samoupravljanja na področju šolstva, prosvete, zdravstva, socialnega varstva in drugod. V te družbene dejavnosti so prihajali ljudje z dokaj neizkristaliziranimi pojmi.

Ta služba je preko svojih pozicij vodila celotno kadrovske politiko, zbirala o kadrih take podatke, ki niso važni za oceno posameznika, in odločala, kdo bo imenovan na posamezna delovna mesta na vseh nivojih. Zbirala je podatke o stanju na terenu, na podlagi teh pa so se večkrat sprejemale napačne rešitve.

Poglejmo posledice takega delovanja!

Zveza komunistov svojega programa in sklepov, ki jih je sprejela na kongresih, plenumih ter skupščinah, ni mogla izvrševati. Delavsko samoupravljanje in s tem široka iniciativa neposrednih proizvajalcev ni dobila pravega izraza. Strah pred sočlovekom je popolnoma paraliziral družbeno udejstvovanje ljudi.

Lep primer je tudi naš gospodarski razvoj, temelj katerega je delavsko samoupravljanje. Lani sprejeta gospodarska reforma je imela namen stabilizirati naše gospodarstvo in preprečiti tako visoko inflacijo dinarja. Kljub sprejetim sklepom, ki so jih vsi delovni ljudje z navdušenjem sprejeli v veri, da bomo končno le krenili naprej, so se začeli rušiti postavljeni zdravi gospodarski temelji. To pa so povzročili proti reformi usmerjeni posegi. Eden izmed njih so morada tudi nagli preobrati v izvozni politiki. V lanskem letu je družba krila 90 % potreb reprodukcijskega materiala tekstilne industrije, letos pa samo 10 %. To so prevelike zahteve in marsikatero podjetje, ki se je sicer bilo sposobno vključiti v izvoz in v izvajanje gospodarske reforme, se ni moglo vključiti.

Vmešavanje službe državne varnosti v delo podjetij je NOVOTEKS sam občutil lani, ko smo bili obtoženi špekulacije, podjetje in direktor pa kaznovana, čeprav smo delali po predpisih. Takrat smo zavzeli pravilno stališče, ko smo trdili, da je naše mišljenje eno, legitimitacija pa drugo, in nismo popustili ter vložili še več truda v boljše kvaliteto in večjo produktivnost. Naš namen ni, da bi začeli gonjo proti nosilcem take prakse konkretno v Novem mestu, opozoriti samo hočemo, da smo to, kar je plenum sedaj ugotovil, sami občutili. Gospodarski problemi niso problemi državne varnosti, ampak problemi podjetij. Sami se bomo lotili kontrole svojega dela, ne pa jo prepuščali ljudem organov, ki naših težav niti ne poznajo.

Razprave na 4. plenumu ne smemo razumeti kot afero Ranković - Stefanović, afero prisluškovanja ali obračun med ljudmi zaradi položajev, temveč kot obračun med dvema sistemoma in prenehanje izvajane prakse. Brez osnove so tudi mišljenja, da imajo pojavi značaj nacionalnega obračunavanja, ker sta bila Ranković in Stefanović Srba na visokih položajih, saj so ravno v Srbiji najbolj občutili prakso prisluškovanja in so jo predstavniki Srbije na 4. plenumu najbolj obsojali. Mnenja, predvsem tujine, da pomeni 4. plenum liberalizacijo našega družbenega življenja, liberalizacijo v smislu

anarhičnega debatiranja o raznih pojavih pri nas, niso pravilna, saj ima Zveza komunistov jasno načrtano linijo programa in so bile deformacije samo ovira za njeno izvrševanje. Human način reševanja pojavov pa je odraz naših demokratičnih načel.

Rešitev problema, ki ga je obravnaval 4. plenum, še ne pomeni rešitev vseh gospodarskih in ostalih družbeno političnih problemov v Jugoslaviji. Anomalij, ki so se pojavljale vse od osvoboditve, je toliko, da jih ne moremo na mah odpraviti. Laže pa jih bomo reševali z utrjevanjem ZK, pogoj katerega je sposobno članstvo, in s sodelovanjem vseh delovnih ljudi.

Razprava sestanka je pokazala, da člani osnovne organizacije ZKS NOVOTEKS, prav tako pa tudi člani izvršnih odborov drugih družbeno političnih organizacij v podjetju, v celoti odobravajo sklepe 4. plenuma ZKJ in human način obravnave in upajo, da se bo z izvršitvijo teh pospešil nadaljnji razvoj sistema samoupravljanja in nadaljnja demokratizacija na vseh področjih našega življenja ter omogočila podpora vsemu, kar je napredno, istočasno pa da se pričnejo izvrševati na kongresih, plenurnih in skupščinah sprejeti sklepi. Obsojajo pa delovanje službe državne varnosti in ga označujejo kot sistem, ki se je razvil na stranpoti in se je z birokratizmom in etatizmom boril proti samoupravljanju ob uporabi raznih nedemokratičnih metod dela.

Albina Legan

Z A H V A L A

Najlepša hvala vsem sodelavkam in sodelavcem iz predilnice TT za podarjena venca ob prerani smrti moje ljubljene mame. Prav tako se zahvaljujem sodelavkam iz A izmene šivalnice.

Žalujoča
Marija Levičar

SEJEM V LESKOVCU

Kakor prejšnja leta smo si tudi letos ogledali tekstilni sejem v Leskovcu. Tekstilne sejme moramo obiskovati, saj moramo biti na tekočem s tem, kakšne tkanine delajo ostala podjetja, kakšne so njihove novitete in kdo je koga v čem kopiral.

Letošnji sejem po mojem mišljenju ni uspel. Mnoge tovarne niso razstavljale. Pa tudi tiste, ki so, niso pokazale nič posebnega. Zelo malo je bilo razstavljenih česanih tkanin. Na sejmu je podobno kot na tržišču: dovolj je vseh vrst tekstilnih artiklov razen domačih česanih tkanin.

Tudi obiskovalcev je bilo precej malo. Razstavljalci, s katerimi sem govoril, pravijo, da je bilo zanimanje za nakup zelo majhno. Namreč tisti artikli, katerih je dovolj, niso interesantni, tiste artikle, ki primanjkujejo, pa se težko dobi kakor v tovarnah tako tudi na sejmu. Omenil bi tudi nezdrav in nesoliden pojav v naši tekstilni industriji - kopiranje vzorcev.

V naši tekstilni industriji je, z izjemo nekaj tovarn, na veliko uvedeno kopiranje tujih, dobro uspelih vzorcev. Vsaka sezona prinaša nekaj novega: zdaj prevladuje karo, bodisi diskreten ali poudarjen, kasneje ga zamenjajo črte, diskretne ali efektne, drugič zopet prevladujejo gladke tkanine, melirane itd. Dezenaterji se trudijo, da izdelajo kombinacijo vezav in barv v duhu zahtev mode z več ali manj uspeha. Gotovo ne morejo vsi uspeti. Vendar če neki vzorci uspejo, tedaj si jih prisvoji nekaj tovarn, menjajo sestav blaga, običajno dvignejo tudi ceno in tako ustvarjajo motnje na tržišču. Kupci se velikokrat med seboj prepirajo: ista tkanina, isti dezen, po njihovi oceni pa je ena tkanina dobra, druga pa slaba. Tako se izgublja ugled tovarn na tržišču, ker se govori, da tovarne prvo partijo blaga dobro izdelajo, ko pa ga tržišče sprejme in ga kupci začno iskati, tovarna menja kvaliteto in postane prvotno dobra kvaliteta pri istem dezeniu mnogo slabša, kupci pa vedo, da je to le kopija dezena, ki ga je druga tovarna izdelala v popolnoma drugačni kvaliteti.

S takim početjem bi morali že enkrat prenehati. Vsaka tovarna ima svoje dezenaterje. Njihova naloga je, da izdelujejo nove vzorce, ne pa da jih kopirajo od drugih tovarn.

Prišel je čas, da se takemu nesolidnemu poslovanju napravi konec in se s tem popravi omajano zaupanje kupcev v tiste tovarne, ki to zaslužijo. Tako ne bo več vladalo mišljenje, da je samo uvozno blago kvalitetno, ker bi nas taka situacija privedla do tega, da bo naše blago cenjeno samo na inozemskem tržišču, ne pa tudi na domačem, in bomo primorani,

da izvažamo dobro blago poceni, uvažamo pa slabo za drag denar, kakor je to sedaj.

S tem vprašanjem bi se morali merodajni ljudje malo bolj ukvarjati.

Aleksander Ivič

NESREČE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA V MESECU
APRILU, MAJU IN JUNIJU 1966

2. aprila se je ponesrečila na poti z dela Barica Novak, delavka v predilnici II.
- Imenovana se je peljala s kolesom iz službe domov. Iz nasprotne strani pa je pripeljal mopedist ter se zaletel v njo, da je padla ter si poškodovala glavo in nogo.
18. aprila se je ponesrečil pri delu Ignac Červenko, vlagalec osnove.
- Imenovani je šel po stopnicah v pomožno delavnico tkalnice po žico za tkalski stroj. Na stopnicah pa je nerodno stopil ter si poškodoval levo nogo v gležnju.
18. aprila se je ponesrečila pri delu Karolina Barbič, delavka na dublirnem stroju.
- Imenovana je med pogonom dublirnega stroja privezovala nit. Ko je pognala valj, ji je nenadoma prišel kazalec leve roke med valj in zaščitno pločevino, tako da si ga je lažje poškodovala.
21. aprila se je ponesrečila na poti na delo Anica Jerman, izšivalka.
- Imenovana se je peljala s kolesom iz vasi Zagrad na delo. Med potjo pa je zavozila na kamen in zaradi tega padla ter si poškodovala desno nogo pod kolenom.

27. aprila se je ponesrečil na poti z dela Viktor Teropšič, pomožni vzdrževalec strojev v tkalnici.

Imenovani se je peljal s sodelavcem na motorju iz službe domov. Na križišču pri tovarni obutve pa se je zaradi izsiljevanja prednosti drugega voznika zaletel v osebni avto ter si poškodoval levo nogo pod kolenom.

5. maja se je ponesrečila na poti z dela Ana Marenče, vdevalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz službe domov. Pri bolnici v Kandiji pa je prednjo pritekkel otrok. Ker se ga je hotela izogniti, je padla ter si poškodovala desno nogo in obe roki.

5. maja se je ponesrečil pri delu Milan Nemanič, delavec v predilnici I.

Imenovani je brusil na brusilni plošči nož, katerega je potreboval na razstezalnem stroju. Med brušenjem pa se je nož zataknil za vijak na brusilni plošči, zaradi česar si je poškodoval kazalec desne roke.

6. maja se je ponesrečila na poti z dela Danica Galič, tkalka.

Imenovana je šla peš iz službe. Na pločniku skladišča na železniški postaji pa je zaradi slabe vidljivosti stopila v odprtino in si pri tem poškodovala koleno desne noge.

11. maja se je ponesrečil pri delu Stane Tutin, instalater.

Imenovani je hotel z varilnim aparatom rezati debelo pločevino. Ko je prižgal pištolo, mu je nenadoma razneslo gumijasto cev, pri tem pa mu je plamen poškodoval desno roko nad zapestjem.

30. maja se je ponesrečila pri delu Barica Novak, delavka v predilnici II.

Imenovana je delala na raztezalnem stroju. Med delom se ji je zvrtilo v glavi, tako da se je naslonila na stroj. Pri tem pa si je poškodovala desno nogo pod kolenom.

1. junija se je ponesrečil pri delu Anton Cesar, pomožni vzdrževalec strojev v predilnici.

Imenovani je popravljajl česalni stroj. Med popravilom mu je nenadoma padla na sredinec desne roke os ter mu ga poškodovala.

8. junija se je ponesrečila na poti na delo Alojzija Gorišek, tkalka.

Imenovana se je peljala iz Slakove ulice s kolesom v službo. Na križišču pri odcepu ceste v NOVOTEKS je za njo pripeljal motorist ter jo podrl, tako da je padla ter si poškodovala glavo in trup.

14. junija se je ponesrečil na poti na delo Franc Rajer, delavec v predilnici II.

Imenovani se je peljal s kolesom v službo. Ker je deževalo, je imel odprt dežnik, katerega je hotel med vožnjo nekaj popraviti. Pri tem mu je na spolzki cesti spodneslo kolo, tako da je padel ter si lažje poškodoval nogo.

16. junija se je ponesrečila pri delu Katica Vančas, delavka pri navijanju preden v predilnici I v Metliki.

Imenovana je na raztezalnem stroju (VII. pasaža) odstranjevala stenj, pri tem pa so ji svalkalne hlače prijele prstanec leve roke in ji ga poškodovala.

20. junija se je ponesrečil pri delu Janez Blažič, tkalec.

Imenovani je skupaj s sodelavcem kopal jašek za parno napeljavo. Ko je stopil na betonsko ploščo, se je ta odkršila, zaradi česar je z desno nogo stopil v jašek in si jo poškodoval pod kolenom.

Mirko Jakša

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU APRILU 1966

Naslednja tabela vam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu aprilu 1966 in v mesecu aprilu 1965.

Oddelki	April 1965		April 1966		April 1966		April 1966	
	Štev. boln. dni	% na vseh del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. boln. dni	% na vseh del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Skupne službe	87	3,95	87	3,59	42	1,98	42	1,98
Tkalnica	739	10,11	444	6,09	553	7,96	352	5,06
Predilnica II	162	9,44	162	9,44	341	9,88	265	7,68
Apretura	263	8,29	192	6,05	277	10,29	156	5,79
Inv.vzdr.enota	65	3,96	65	3,96	36	2,84	36	2,84
Predilnica I	368	6,80	169	3,12	303	6,58	188	4,08
Skupaj	1684	7,77	1119	5,16	1552	7,36	1039	4,93

Iz tabele je razvidno, da se je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu aprilu v primerjavi z mesecem marcem nekoliko dvignil, v primerjavi z istim mesecem lanskega leta pa je nekoliko nižji.

Najvišji odstotek bolezenskih izostankov je imela predilnica II (7,68 %), sledi apretura (5,79 %), tkalnica (5,06 %), predilnica I (4,08 %), investicijsko vzdrževalni sektor (2,84 %) ter skupne službe (1,98 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu aprilu:

Nega družinskega člana	182 dni
Revmatizem	121 "
Razne ženske bolezni	114 "
Nesreče pri delu	63 "
Nesreče izven dela	102 "
TBC	70 "
Bolezni želodca	32 "
Kožne bolezni	31 "
Gripa	30 "
Prirojene bolezni	26 "

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU MAJU 1966

Naslednja tabela vam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu maju 1966 in v mesecu maju 1965.

Oddelki	Maj 1965		Maj 1966		Maj 1965		Maj 1966	
	Stev. vseh boln. dni	% na del. dni	Stev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Stev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Stev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Skupne službe	87	3,95	58	2,39	28	1,33	28	1,33
Tkalnica	625	8,58	329	4,51	524	7,54	382	5,49
Predilnica II	264	14,93	258	14,59	271	7,82	196	5,65
Apretura	266	8,45	151	4,79	182	6,72	99	3,67
Inv.vzdr.enota	76	4,63	76	4,63	44	3,47	44	3,47
Predilnica I	418	7,76	165	3,06	368	8,00	253	5,50
Skupaj	1707	7,89	1037	4,79	1417	6,73	1002	4,76

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu maju nekoliko nižji kot v mesecu aprilu. Tudi v primerjavi z istim mesecem lanskega leta je odstotek malo nižji.

Najvišji odstotek v mesecu maju je bil dosežen v oddelku predilnice II (5,65 %), sledi predilnica I (5,50 %), tkalnica (5,49 %), apretura (3,67 %), investicijsko vzdrževalna enota (3,47 %) ter skupne službe (1,33 %).

Vzroki bolezenskih izostankov meseca maja:

Nega družinskega člana	175 dni
Razne ženske bolezni	123 "
Nesreče izven dela	104 "
Revmatizem	87 "
Nesreče pri delu	83 "
TBC	69 "
Psihonevroza	44 "
Bolezni respiratornega sistema	39 "
Angina	33 "
Obolenje ven	28 "

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU JUNIJU 1966

Naslednja tabela vam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu juniju 1965 in v mesecu juniju 1966.

Oddelki	Junij 1965		Junij 1966		Junij 1966		Junij 1966	
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni
Skupne službe	67	2,77	58	2,39	60	2,83	60	2,83
Tkalnica	640	8,82	365	5,03	559	8,04	393	5,65
Predilnica II	165	9,19	153	8,52	381	11,07	320	9,27
Apretura	323	10,26	189	6,07	184	6,83	107	3,97
Inv. vzdrž. enota	131	7,99	131	7,99	30	2,32	30	2,32
Predilnica I	471	8,75	229	4,25	199	4,32	89	1,93
Skupaj	1797	8,30	1125	5,20	1413	6,69	999	4,73

Iz naslednje tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov nekoliko nižji kot v istem mesecu lanskega leta. Najvišji odstotek je bil tokrat v predilnici II (9,27 %), sledi tkalnica (5,65 %), apretura (3,97 %), skupne službe (2,83 %), investicijsko vzdrževalna enota (2,32 %) ter predilnica I (1,93 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu juniju:

Nesreče izven dela	173 dni
Nega družinskega člana	147 "
Razne ženske bolezni	117 "
Revmatizem	57 "
Nesreče pri delu	55 "
Obolenje ven	53 "
Gripa	42 "
Bolezni živcev	46 "
Psihonevroze	37 "
Bolezni respiratornega sistema	33 "

Mirko Jakša

PRIPRAVE ZA UPOR

Nekega zimskega večera, ko sem ravno prišel iz kina, je pričela tuliti sirena. Ko sem se ozrl okrog, sem opazil razžarjeno nebo v smeri, kjer sem bil doma. Že sem mislil, da gori naša hiša, toda ko sem pritekel tja, sem videl, da gori poslopje, kjer so imeli Italijani garažirana dva vojaška kamiona, zraven v šupi pa je bil rešilni avto. Hitro sem stekel domov ter vzel močno železo. Z njim sem vlomil v lopo, kjer je bil rešilni avto, katerega smo nato izvlekli. V tem so prišli tudi Italijani. Železo sem hitro vtaknil v sneg in ko so zahtevali, da z njim vlomim v garažo, sem se izgovoril, da sem ga v naglici nekam odvrigel in ga ne najdem. Ključ od hišnih vrat pa sem dal svojemu prijatelju. Ker doma ni bilo nikogar, seveda nisem mogel dobiti drugega železa. Streha je že pogorela, ko se je Italijanom le posrečilo vdreti v garažo in izvleči oba avtomobila. Zaradi tega požiga smo bili sosodje večkrat zaslišani in tudi tepeni. Toda dokazati nam niso mogli nič. V partizanih sem kasneje zvedel, da je italijanske garaže zažgala Srečova skupina.

Konec januarja sta prišla v našo delavnico dva neznanca. Ko sta prišla k meni, sta povedala, da ju pošilja moj prijatelj Dušan Švara - Dule, ki je bil v partizanih že od začetka januarja. Poslal mi je pismo, ki naj bi ga odnesel njegovim staršem. Partizan Čiro pa mi je dal pismo komisarja Silva. Naročal mi je, naj izdelam takoj nekaj udarnih igel za pištolo in nekatere dele za puškomitraljez. Takoj sem se lotil dela ter kasno ponoči izgotovil naročene dele. Zjutraj je prišel ponje Čiro in takoj odšel nazaj na Frato. K sreči se v mestu ni zadrževal. Italijani so zanj izvedeli in ga iskali po celem mestu.

Prvo nedeljo v marcu 1942 smo se mladinci popoldne sestali v gostilni Kalčič v Šmihelu. Proti večeru smo se vračali domov. Ko smo šli čez kandijski most, smo srečali nekega Italijana, pisal se je Vanini, ki je šel z nekim dekletom. Ko je bil že mimo nas, se je nenadoma obrnil ter me močno udaril. Bil sem presenečen. Italijan je vpil, da me nič ne briga, s kom hodi dekle. Pri tem je udarjal naprej, tako da sem mu komaj ušel.

Ko sem o tem dogodku govoril z nekim Italijanom, ki je delal za nas, mi je svetoval, naj ga kot civilista prijavim civilnemu komisarju. To sem takoj drugi dan tudi storil. Ker sem imel na obrazu več modric od udarcev, sem šel tudi k zdravniku. Ta mi je izstavil zdravniško spričevalo. Civilni komisar me je večkrat klical na zaslišanje in ko so posledice udarcev izginile, me je vprašal, kaj hočem. Ko sem rekel, da zahte-

vam odškodnino za izgubljeno uro in bolečine, je rekel, da se mi nič ne pozna in zato za bolečine nimam kaj zahtevati. Povedal sem mu, da imam zdravniško spričevalo, nato mi je rekel, da je zanj zadeva opravljena in jo bo predal sodišču.

Naslednji dan je bila nedelja. Dopoldne je naša grupa imela veliko dela. V ponedeljek bi morala oditi v partizane večja skupina mladincev, zato je bilo treba iz Novega mesta spraviti na Frato njihovo opremo. Zbirališče opreme je bilo v stavbi, kjer je sedaj Ribja restavracija. Opremo naj bi popoldne odpeljal nek voznik na določen kraj.

Ko sem se okrog poldne vrnil domov, mi je mama povedala, da me je iskal nek Italijan. Tik pred kosilom je prišel ponovno. Bil je tolmač s sodišča. Povedal mi je, da sem določen za talca, zato je najbolje, da čim prej izginem iz Novega mesta. Na vprašanje, koliko imam časa, je rekel, da v noči od ponedeljka na torek ne smem biti več doma. Po kosilu sem hitro zbral nekaj potrebnih reči in jih odnesel na zbirališče. Seveda sem pozabil več drobnih, a v partizanih zelo potrebnih reči, kot je na primer žlica, porcija itd.

Dogovorili smo se tudi, da gre v ponedeljek poleg ostalih v partizane tudi vsa naša grupa, ker nam je v mestu postalo že prevroče.

V teku tega dneva smo obiskali še nekaj prijateljev, ki se še niso odločili za odhod v gozdove. Da so še odlašali, ni bilo nič čudnega, saj je še cel mesec marec po hribih ležal visok sneg. Uspelo nam je nagovoriti še par fantov in tako je naslednji dan odhajala iz Novega mesta grupica za grupico mladih fantov, ki so se odločili upreti se okupatorju. Poleg partizanov, ki so bili v gozdovih že poprej, so ti fantje tvorili osnovo I. Dolenjskega bataljona.

Jože Udovič

NAŠA KRONIKA

Poročila se je:

Anica Pust - poročena Gašperič.

Novoporočenki želimo veliko sreče in zadovoljstva ter najlepše čestitke!

Rodili sta:

Rozalija Horvat - deklico in Dragica Nedelko - dečka.

Mladina mamicama in novorojenčkoma veliko zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje so prišli:

Jože Miklič, Vinko Opalk in Marjan Somrak.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo mnogo uspehov pri delu in veliko osebnega zadovoljstva!

Podjetje so zapustili:

Milena Egger, Marija Oklešččen, Albina Hočevar, Alojz Dragan in Jožica Stjepan.

Dne 25. 8. 1966 je stanje zaposlenih 996. Od tega je 689 žensk in 307 moških.

Z A H V A L A

Vsem sodelavkam iz oddelka predpriprave prisrčna hvala za podarjena venca v slovo mojemu ljubemu očetu.

Štefka Škedelj